

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Fingrid Oyj:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Fingrid Oyj:ltä ("Fingrid") lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta. Fingrid kiittää tästä mahdollisuudesta. Fingrid ei ota tällä lausunnollaan kantaa verotuskysymyksiin, vaan vain lakiluonnoksen sähköjärjestelmää ja sähköverkkoa koskeviin kirjauksiin ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Kantaverkossa on hyvin tilaa uusille datakeskuksille ja kaivoksille. Suuressa osassa Suomea kantaverkossa on merkittävästi kapasiteettia liittää uutta sähkönkulutusta, ja lisäksi kantaverkko vahvistuu koko ajan ja liittämismahdollisuudet paranevat. Kantaverkon kapasiteetti mahdollistaa useiden eri teollisuudenalojen samanaikaisen kasvun. Datakeskukset ja muut teolliset hankkeet sähköntuotantopainotteisilla alueilla ovat kantaverkon kannalta erinomaisia verkon vahvistustarpeiden ja siirtohäviöiden kasvua hillitsevän vaikutuksensa vuoksi.

Eteläisessä Suomessa on tilapäistä niukkuutta kantaverkon liittämiskapasiteetista ja paikallisesti joudutaan pohtimaan millä tavoin niukkaa kantaverkkokapasiteettia jaetaan mahdollisten liittyjien kesken Suomen kokonaisedun mukaisesti. Tarvittaessa Fingridille voidaan antaa tehtävä priorisoida liittyjiä kriteerien mukaisesti alueilla, joilla sähkön kantaverkon liityntäkapasiteetista on niukkuutta. Tällöin liittämiskyky paranisi, jos voitaisiin tarvittaessa ohjata muualle Suomeen investointeja, joiden ei ole välttämätöntä sijoittua juuri eteläiseen Suomeen kuten datakeskuksia tai sähkövarastoja.

Lisäksi on tärkeää kehittää uusia joustavia sähköverkon liittymissopimuksia, jotta sähköverkkoon voidaan liittää enemmän sähköön tuotantoa ja kulutusta. Sähkömarkkinalainsäädännön tulisi tunnistaa joustava liittymissopimus myös pysyvänä ratkaisuna. Joustavaa liittymissopimusta voivat hyödyntää datakeskusten lisäksi esimerkiksi sähkökattilat.

2. Suomessa on erinomaiset mahdollisuudet vastata kysynnän kasvuun sähköön tuotanto-, varasto- ja säätövoimainvestoinnein. Suomen markkinahinta on Euroopan edullisimpien joukossa, ja markkinoilla on tällä hetkellä pikemminkin sähköenergian ylitarjontaa. Suomessa on rakentamisvalmiina 2000–3000 MW uusiutuvan energian hankkeita, jotka odottavat, että puhtaalle sähkölle löytyisi käyttäjä. Suunnitteilla on vielä merkittävästi suurempi määrä uusia tuotantohankkeita, jolloin sähköintensiivisen teollisuuden kasvu ei lähtökohtaisesti jää kiinni puhtaan ja edullisen sähköön tuotantopotentiaalista.

Fingridin arvion mukaan on epätodennäköistä, että mahdollisesti peruuntuvia datakeskusinvestointeja korvautuisi nopeasti ja merkittävässä määrin muilla teollisilla investoinneilla. Toisaalta datakeskusinvestointien ohjautuminen Suomen sijasta naapurimaihimme voisi näkyä suomalaisen sähköntuotannon suhteessa suurempana ohjautumisena sähköön vientiin, mikä on Suomeen jäävän lisäarvon näkökulmasta huonompi tilanne kuin se, että sähkö hyödynnettäisiin Suomessa sijaitsevassa datakeskuksessa.

Jotta kasvavan sähköjärjestelmän kokonaisuus toimii, järjestelmään kaivataan myös energian varastointia ja uutta säätövoimaa. Tätä tarvitaan varmistamaan esimerkiksi kylmän vähätuulisen talvipäivän sähköön riittävyyttä. Olisi eduksi, että datakeskustoimijat mahdollistaisivat esimerkiksi sähköön hankintasopimusten avulla uuden sähköntuotannon sekä energiavarastojen ja säätövoiman rakentamisen Suomeen vastaamaan sähkönkulutuksen kasvuun. Jotkin datakeskustoimijat ovatkin jo esittäneet tavoitteita hankkia puhdasta sähköä 24/7 kattamaan sähkönkulutuksensa.

3. Olisi tervetullutta saada datakeskusten varavoima ja joustokyky (mukaan lukien UPS-laitteistot) mahdollisuuksien mukaan sähkömarkkinoille ja osaksi puhtaan sähköjärjestelmän kokonaisratkaisua. Mikäli datakeskuksia rakennettaisiin Suomeen merkittävästi lisää, myös keskuksiin rakennettavasta varavoimasta tulee niiden lisääntyessä merkittävä tekijä. Varavoimaa ja UPS-laitteistoja voisi olla Suomen sähköjärjestelmän kokoon suhteutettuna merkittäviä määriä, jolloin niiden hyödyntämisellä voisi olla merkittävä sähköjärjestelmää tasapainottava ja saatavilla olevan huippuvoimakapasiteetin määrää lisäävä vaikutus. Tämä sähköön kulutuskohteisiin sijoittuva kapasiteetti olisi myös luonnostaan rakennettu hyvin hajautetusti ympäri sähköverkkoa, jolloin sen hyödyntäminen edistäisi kantaverkon tehokasta käyttöä sekä parantaisi sähköjärjestelmän resilienssiä.

Saarimaa Päivi
Fingrid Oyj